

Informace pro chovatele prasat vyplývající z novely zákona na ochranu zvířat proti týrání účinné od 1. ledna 2013

Níže vizte § 12f zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů, který se týká kurzů a poučení osob ošetřujících prasata - důležité je uvědomit si, co je napsáno v odst. 1 – tedy že na chovateli záleží, jakou formu poučení zvolí.

§ 12f

Pokyny a poučení o péči o prasata a kurz k péči o prasata

(1) Chovatel, který chová prasata ustájená pro odchov a výkrm (dále jen „chovatel prasat“), zajistí, aby prasata ošetřovala osoba, která obdržela pokyny a poučení o péči o prasata v rozsahu stanoveném tímto zákonem a právními předpisy vydanými k jeho provedení.

(2) Za osobu podle odstavce 1 se považuje osoba, která

- od chovatele prasat obdržela pokyny a poučení o péči o prasata, nebo
- se zúčastnila kurzu k péči o prasata pro získání osvědčení o způsobilosti k péči o prasata, organizovaného školicím pracovištěm.

(3) Účastníkovi kurzu k péči o prasata podle odstavce 2 písm. b) vydá školicí pracoviště osvědčení o způsobilosti k péči o prasata.

(4) Chovatel prasat je povinen vést záznamy o předání pokynů a poučení o péči o prasata a o vydaných osvědčeních o způsobilosti k péči o prasata u osob, které zaměstnává k ošetřování prasat, a uvádět v nich

- osobní údaje osoby, která je jím zaměstnána k ošetřování prasat, a
- datum vydání a evidenční číslo osvědčení o způsobilosti k péči o prasata nebo jméno, popřípadě jména, a příjmení osoby, která pokyny a poučení o péči o prasata předala, a datum, kdy k jejich předání došlo.

Tyto záznamy lze vést také elektronickou formou. Chovatel je povinen ještě 3 roky po ukončení činnosti těchto osob tyto záznamy uchovávat a na vyžádání je předložit příslušnému orgánu ochrany zvířat.

(5) Obsah a rozsah kurzu k péči o prasata pro získání osvědčení o způsobilosti k péči o prasata, požadavky na nejvyšší dosažené vzdělání a praxi lektorů od ukončení nejvyššího dosaženého vzdělání, vzor osvědčení o způsobilosti k péči o prasata a vzor pokynů a poučení o péči o prasata stanoví ministerstvo prováděcím právním předpisem.

Dále vám předkládáme § 21 vyhlášky č. 22/2013 Sb., o vzdělávání na úseku ochrany zvířat proti týrání, a přílohu č. 13 k této vyhlášce.

§ 21

Pokyny a poučení k péči o prasata

Vzor pokynů a poučení k péči o prasata je uveden v příloze č. 13 k této vyhlášce.

Příloha č. 13 k vyhlášce č. 22/2013 Sb.
Vzor pokynů a poučení k péči o prasata

(1) Pro účely těchto pokynů se rozumí

- a) prasetem zvíře druhu prase jakéhokoliv věku, chované pro odchov, plemenitbu nebo výkrm,
- b) kancem pohlavně dospělý samec prasete zařazený do plemenitby¹⁾,
- c) prasničkou pohlavně dospělá samice prasete před prvním porodem,
- d) prasnicí samice prasete po prvním porodu,
- e) prasnicí po porodu samice prasete od perinatálního období do odstavu mláďat; perinatálními obdobími se rozumí doba těsně před porodem, porod samotný a doba těsně po porodu,
- f) zaprahlou březí prasnicí prasnice v době mezi odstavem mláďat a perinatálními obdobími,
- g) seletem prase od narození do odstavu,
- h) odstávčetem prase od odstavu do stáří 10 týdnů,
- i) chovným běhounem a prasetem ve výkrmu prase od stáří 10 týdnů do porážky nebo zařazení do plemenitby.

(2) Využitelná volná podlahová plocha pro každé odstávče nebo chovného běhouna a prase ve výkrmu chované ve skupině, s výjimkou zapuštěných prasniček a prasnic, musí činit minimálně:

- a) pro prase o živé hmotnosti do 10 kg 0,15 m²,
- b) pro prase o živé hmotnosti od 10 kg do 20 kg 0,20 m²,
- c) pro prase o živé hmotnosti od 20 kg do 30 kg 0,30 m²,
- d) pro prase o živé hmotnosti od 30 kg do 50 kg 0,40 m²,
- e) pro prase o živé hmotnosti od 50 kg do 85 kg 0,55 m²,
- f) pro prase o živé hmotnosti od 85 kg do 110 kg 0,65 m²,
- g) pro prase o hmotnosti vyšší než 110 kg 1,00 m².

(3) Pro zapuštěné prasničky nebo prasnice chované ve skupinách musí činit celková využitelná podlahová plocha pro každou zapuštěnou prasničku nejméně 1,64 m² a pro každou prasnici nejméně 2,25 m². Jsou-li tato zvířata chována ve skupinách po méně než šesti kusech, musí být celková využitelná podlahová plocha zvětšena o 10 %. Jsou-li tato zvířata chována ve skupinách po 40 nebo více kusech, celková využitelná podlahová plocha může být zmenšena o 10 %.

(4) Podlahy musí splňovat tyto požadavky:

- a) musí být hladké, avšak nikoliv klzké, aby se předešlo poranění prasat, a musí být navrženy, konstruovány a udržovány tak, aby prasatům nezpůsobovaly poranění nebo útrapy. Musí odpovídat velikosti a hmotnosti prasat a musí tvořit pevný, rovný a stabilní povrch,
- b) pro zapuštěné prasničky a březí prasnice část plochy požadované v odstavci 3 rovnající se nejméně 0,95 m² na prasničku a nejméně 1,3 m² na prasnici musí být tvořena souvislou pevnou podlahou, z níž je pro odtokové otvory vyhrazeno maximálně 15 %,
- c) jsou-li pro prasata chovaná ve skupinách použity betonové roštové podlahy, maximální šíře mezer mezi roštnicemi (nášlapnými plochami roštu) musí být
1. 11 mm pro selata,

2. 14 mm pro odstávčata,
 3. 18 mm pro chovné běhouny a prasata ve výkrmu,
 4. 20 mm pro zapuštěné prasničky a prasnice,
- d) jsou-li pro prasata chovaná ve skupinách použity betonové roštové podlahy, minimální šířka roštnice (nášlapné plochy roštu) musí být
1. 50 mm pro selata do odstavu a odstávčata,
 2. 80 mm pro chovné běhouny a prasata ve výkrmu, zapuštěné prasničky a pro prasnice.

(5) Prasata chovaná ve skupinách, která jsou výjimečně agresivní, dále ta, která byla napadena jinými prasaty nebo která jsou nemocná nebo poraněná, musí být dočasně umístěna v samostatných kotcích. V tomto případě musí použitý samostatný kotec umožňovat zvířeti snadné otáčení, pokud to není v rozporu s doporučením veterinárního lékaře.

(6) V části stavby, ve které jsou chována prasata, nesmí být překročena hladina nepřetržitého hluku 85 dB. Musí se minimalizovat možnost vzniku stálého nebo náhlého hluku vyvolávajícího u prasat stres.

(7) Prasata musí být chována v prostředí s intenzitou světla alespoň 40 luxů po dobu osmi hodin denně.

(8) Ustájení pro prasata musí být vybudováno takovým způsobem, aby každé prase mohlo

- a) mít přístup do prostoru, který je fyzicky a tepelně pohodlný, vybavený řádným odtokem a čistý, který umožňuje všem zvířatům současně polohu vleže,
- b) bez omezení uléhat, odpočívat a vstávat,
- c) vidět na jiná prasata; avšak u prasnic a prasniček nemusí být tato podmínka splněna v týdnů před očekávaným porodem a v jeho průběhu mohou být prasnice a prasničky ustájeny mimo pohled zvířat stejného druhu.

(9) Prasata musí mít trvalý přístup k dostatečnému množství materiálu, který jim umožňuje etologické aktivity, jako je sláma, seno, dřevo, piliny, houbový kompost, rašelina nebo směsi takových materiálů, které neohrožují zdraví zvířat.

(10) Všechna prasata musí být krmena alespoň jednou denně. Jestliže jsou prasata ustájena ve skupinách a nemohou se sytit podle libosti nebo nemají k dispozici automatický krmný systém, musí mít každé prase přístup ke krmivu ve stejnou dobu jako ostatní prasata ve skupině.

(11) Všechna prasata starší než dva týdny musí mít trvalý přístup k dostatečnému množství čerstvé vody. Napáječky musí být prasatům lehce přístupné. Při skupinovém ustájení může na jednu kolíkovou napáječku připadat nejvíc 16 prasat. Použití krmiva v tekuté formě, mimo náhražky mléka u selat ve stáří do 2 týdnů, se nepovažuje za napájení.

(12) Krácení části ocasu a stejnoměrné snižování špičáků selat obroušením nebo extirpací s ponecháním hladkého intaktního povrchu se nesmí provádět rutinně, ale pouze v případech, jestliže se prokáže poranění struků prasnice nebo uší a ocasů ostatních prasat. Dříve, než se přistoupí k těmto zákrokům, musí se přijmout jiná opatření, která brání okusování ocasů a jiným poruchám chování, přičemž se berou v úvahu podmínky prostředí a hustota osazení stáje. Z tohoto důvodu se musí změnit nevhodné podmínky prostředí nebo způsob ustájení. Kly kanců mohou být zkráceny, je-li to nezbytné pro prevenci poranění ostatních zvířat nebo z bezpečnostních důvodů.

(13) Prasata chovaná venku musí mít možnost úkrytu nebo musí mít k dispozici přístřešek k zabezpečení ochrany před nepříznivým počasím. Dále musí být k dispozici nezamrzlé zdroje vody.

(14) Pro ochranu kanců jsou stanoveny následující podmínky:

- a) kotce pro kance musí být umístěny a konstruovány tak, aby se kanec mohl otáčet a slyšet, cítit a vidět jiná prasata; volná podlahová plocha kotce pro dospělého kance musí být minimálně 6 m²,
- b) v případech, kdy se kotce používají také jako místo pro připouštění prasnic, musí být podlahová plocha pro dospělého kance minimálně 10 m² a v kotci nesmí být žádné překážky,
- c) plemenné kance je možné navykat a využívat pro naskočení jiných plemenných kanců při odběru semene.

(15) Pro ochranu prasnic a prasniček jsou stanoveny následující podmínky:

- a) nové stavby nebo úpravy zařízení pro vazné ustájení prasnic nebo prasniček jsou zakázány; použití postrojů pro prasnice a prasničky je zakázáno,
- b) prasnice a prasničky se během období, které začíná čtyři týdny po zapaštění a končí jeden týden před očekávaným porodem, chovají ve skupinách. Kotec, ve kterém je skupina chována, musí mít strany delší než 2,8 m. Je-li ve skupině chováno méně než šest zvířat, kotec, ve kterém je skupina chována, musí mít strany delší než 2,4 m,
- c) odchylně od písmene b) mohou být prasnice a prasničky chované v provozech s méně než deseti prasnicemi ustájeny během období uvedeného v písmeni b) jednotlivě za předpokladu, že se v kotcích mohou snadno otočit,
- d) prasnice a prasničky musí mít stálý přístup k manipulovatelnému materiálu, který jim umožňuje etologické aktivity,
- e) prasnice a prasničky chované ve skupinách musí být krmeny s využitím systému, který zajistí, aby každé jednotlivé zvíře mohlo přijmout dostatečné množství potravy, i když jsou přítomni konkurenti soutěžící o potravu,
- f) za účelem nasycení a uspokojení jejich potřeby žvýkat musí dostávat všechny zaprahlé březí prasnice a prasničky dostatečné množství objemného krmiva nebo krmiva s vysokým obsahem vlákniny, jakož i energeticky vydatné krmivo,
- g) musí být přijata opatření minimalizující agresi ve skupinách,
- h) březí prasnice a prasničky musí být v případě potřeby ošetřeny proti ektoparazitům a endoparazitům. Před umístěním do porodního kotce musí být březí prasnice a prasničky důkladně očištěny,
- i) v týdnu před očekávaným porodem musí prasnice a prasničky dostat v dostatečném množství vhodnou podestýlku, pokud to umožňuje systém odstraňování tuhých a tekutých výkalů používaný v zařízení,
- j) pro usnadnění spontánního nebo asistovaného porodu musí být za prasnicí nebo prasničkou volná plocha,
- k) porodní kotce, v nichž se prasnice pohybují volně, musí být vybaveny stranovými zábranami pro ochranu selat, např. ochrannými mřížemi.

(16) Pro ochranu selat jsou stanoveny následující podmínky:

- a) část celkové podlahové plochy, dostatečně velká, aby současně umožnila všem zvířatům společně odpočívat, musí být pevná nebo pokrytá rohoží, nebo musí být podestlána slámou nebo jiným vhodným materiálem,

- b) v porodních kotcích musí mít selata dostatečný prostor, aby mohla bez obtíží sát,
- c) selata nesmějí být odstavena dříve než ve stáří 28 dní, ledaže by jinak byla nepříznivě ovlivněna pohoda nebo zdravotní stav matky nebo selete. Selata však mohou být odstavena až o sedm dnů dříve, jestliže jsou přemístěna do prostoru, který je před umístěním nové skupiny vyprázdněn, důkladně vyčištěn a vydezinfikován a který je oddělen od prostorů, kde jsou ustájeny prasnice, aby se minimalizoval přenos nálezů na selata,
- d) v případě potřeby je zajištěn zdroj tepla, který neškodí prasnicím.

(17) Pro ochranu odstávčat, chovných běhounů a prasat ve výkrmu jsou stanoveny následující podmínky:

- a) jsou-li prasata chována ve skupinách, musí se přijmout opatření bránící vzájemným střetům, které vybočují z běžného chování,
- b) prasata musí být chována ve stálých skupinách a mísení s jinými prasaty je třeba omezit na minimum. Musí-li být smíšena prasata, která se neznají, je nutno je sloučit v co nejranějším věku, nejlépe do jednoho týdne po odstavení. Jsou-li prasata smíšena, měla by mít dostatek možností uniknout nebo se ukrýt před jinými prasaty,
- c) objeví-li se příznaky silných střetů, je třeba ihned vyšetřit příčiny a přijmout vhodná opatření, například, je-li to možné, poskytnout jim větší množství slámy nebo jiných materiálů k odvedení pozornosti. Ohrožená zvířata nebo výjimečně agresivní zvířata musí být ustájena odděleně od skupiny,
- d) použití uklidňujících léčiv za účelem snazšího mísení zvířat se musí omezit na mimořádné podmínky a musí být konzultováno s veterinárním lékařem.

(18) Za týrání se považuje provádět chirurgické zákroky za účelem změny vzhledu nebo jiných vlastností zvířete, a to i v případě, že by uvedené zákroky byly provedeny za použití prostředků pro celkové nebo místní znecitlivění, prostředků snižujících bolest nebo jiných metod, nejde-li o případy uvedené v odstavci 21 a 22, zejména kupírovat uši, ničit hlasivky nebo používat jiných prostředků k omezení hlasitých projevů zvířat anebo z jiných než zdravotních důvodů amputovat zuby.

(19) S výjimkou pokusů na pokusných zvířatech se mohou vykonávat zásahy, které způsobují bolest, jedině po celkovém nebo místním znecitlivění zvířete osobou odborně způsobilou.²⁾

(20) Znecitlivění se nepožaduje,

- a) jestliže se při srovnatelných zákrocích na lidech znecitlivění neprovádí,
- b) pokud podle úsudku veterinárního lékaře není znecitlivění proveditelné nebo nutné anebo by způsobilo bolest větší než zákrok sám.

(21) Jestliže je zákrok prováděn osobou odborně způsobilou podle veterinárního zákona,²⁾ pak se znecitlivění rovněž nepožaduje při

- a) kastraci samců mladších 7 dnů u prasat,
- b) krácení ocasu u selat mladších 7 dnů,
- c) obrušování nebo odštípnutí zubů savých selat,
- d) označování zvířat jejich tetováním, ušní známkou nebo elektronickým čipem,
- e) označování zvířat vrubováním uší.

(22) Zákrok uvedený v odstavci 21 písm. a) je možné u zvířat starších, než je uvedeno v tomto ustanovení, provádět pouze se znecitlivěním.

Poznámka:

- 1) Zákon č. 154/2000 Sb., o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat a o změně některých souvisejících zákonů (plemenářský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
- 2) § 59 a § 59a zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), ve znění pozdějších předpisů.